

HERCEGOVAC U MEĐIMURJU: Ovo je pitom kraj, tako pitom da u njemu ni zmije nisu otrovne

Objavio **Igor Zovko** - 12. studenoga 2024.

Smukulja | Foto: Ivana Rojko

PLIVAO NIZ NERETVU, ISPLIVAO MED DRAVOM I MUROM: Međimurje je pitom kraj, tako pitom da u njemu ni zmije nisu otrovne

Piše: **Igor Zovko**

Još od prvog susreta s Međimurjem osjeti se mir i pitomost. Tako je i u prirodi. Isprva mi je čudno zazvučalo da u Međimurju nema zmija otrovnica. Nema riđovki, nema ni naših poskoka, ljutice koja živi po Hercegovini, otocima, Zagori, Velebitu pa do obronaka Medvednice.

“Ovdje ni zmije nisu otrovne”, govorim sam sebi dok se spremam, na razgovor s Robertom Radović koja radi u Međimurskoj prirodi – Javnoj ustanovi za zaštitu prirode.

Falkensteiner Black Friday ponuda

Falkensteiner Club Funimation
Borik

Rezerviraj odmah

Falkensteiner Black Friday ponuda

Falkensteiner Premium Camping
Zadar

Rezerviraj odmah

Centar za posjetitelje Med dvemi vodami | Foto: Davorin Mance

Nije to jedino iznenađenje koje ću saznati od vrijednih čuvara naše prirodne baštine.

Drevni hrastovi Međimurja

Iako je cvjetnjak Hrvatske, kako mnogi Međimurju tepaju, danas ima samo 15 % područja pokrivenog šumama.

“Istina, sve manje je šumskih staništa u Međimurskoj županiji”, govori mi Roberta Radović zadužena za odnose s javnošću u Javnoj ustanovi Međimurska priroda. O zaštićenim područjima u Međimurskoj županije brine 16 djelatnika Ustanove. Ovaj predivan krajobraz koji je bogat florom i faunom štite za dobrobit sadašnjih, ali i generacija koje će tek doći.

Radović napominje kako su nekada ovaj kraj krasile magično lijepe hrastove šume. Posebna je bila šuma Murščak uz rijeku Muru. U 19. stoljeću prosječna starost tamošnjih hrastova lužnjaka bila je čak 250 godina.

Šuma hrasta lužnjaka | Foto: Davorin Mance

suma u Međimurju. Iako se još u vrijeme kada je 1860. godine u Kotoribi izgrađena prva željeznička pruga na hrvatskom tlu, pojavila veća potražnja za hrastovom građom, za vrijeme grofa Feštetića eksploatacija šume je bila kontrolirana. Godine 1925. posječen je legendarni hrast Adam star oko pet stotina godina u šumi kod Orehovice. Uspomena na ovaj hrast sačuvana je fotografijom njegova rušenja, a kako se rušio jedinstven ekosustav u Međimurju, može se saznati u Centru za posjetitelje Med dvema vodama u Križovcu.

Žaba, kača, kuščar

O međimurskoj zaštićenoj prirodi ne brinu samo dva međimurska rendžera. Zaštita prirode uloga je svakog pojedinca, ističe Radović:

“Javna ustanova Međimurska priroda i Centar Med dvema vodama veliki napor ulažu u edukaciju, poglavito najmlađih uzrasta, usadjujući im pozitivan odnos prema svijetu i životu oko sebe. Djeca školske i predškolske dobi redovito posjećuju Centar gdje kroz razgled postava i prirodoslovne radionice uče o prirodi i potrebi njezinog očuvanja. Srednjoškolci pomažu kao volonteri u spašavanju žaba od stradavanja na prometnicama. Tako su samo lani spasili oko 5000 vodozemaca.”

“Nema. Uopće nema otrovnica” m kaže mi Radović. Jedna od najčešćih zmija je bjelouška, zatim je tu smukulja, ribarica... Dakle, neotrovne zmije ili kače, kako bi rekli Međimurci. Više o tome može se saznati u knjizi s naslovom *Žaba, kača, kuščar*, koja se može preuzeti u PDF formatu na mrežnoj stranici Međimurske prirode.

Bregunica – terminator komaraca

Od letećih grabežljivaca dominiraju vjetruša i škanjac, ali tu je i jedna posebna ptica koju imamo na Neretvi – liska.

“Jesu li vaše liske kao mostarske, malo luckaste”, pitam.

“Možda više samozatajne kao Međimurci, ali sigurno su ugrožene kao i one na Neretvi”, kaže mi Radović.

Od kriminalaca koje nazivamo krivolovcima, stradavaju te močvarne ptice, no dobrom suradnjom s lovačkim i ribolovnim društvima, toga je manje. Pitam i za druge vrste ptica. U čakovečkom parku gnijezdi gačac. Iznimno inteligentna ptica, vrsta vrane koja voli krošnje stabala Perivoja Zrinski, koji je spomenik parkovne arhitekture. Glasni su, u proljeće ponekad uneređe prolaznike i šetače, ali nekako ide taj suživot ljudi i gačaca.

Zanimljive su bregunice, vrsta lastavice. Gnijezda rade na strmim obalama Mure i Drave, ili šljunčara. U njima buše rupe duboke do jednog metra. Terminatori su komaraca. Par bregunica u sezoni gniježđenja može pojesti čak i do deset tisuća komaraca dnevno. Međimurski čuvari prirode od 2011. godine sustavno prate bijele rode. Mjesto Kotoriba često ima rekorde i “baby boom” s obzirom na broj ptića. U Donjem Međimurju može se opaziti i rijetka crna roda.

U Međimurju je sve nešto veliko, posebno u ptičjem svijetu: veliki vranac, veliki trstenjak, veliki djetlić...

Neizostavni su grdelini, ili štiglići, češljugari, ovisi kako ih tko zove. Možda mi je nekako u cijeloj toj paleti predivnih stvorenja u Međimurju prirastao leptir. Njih pak ugrožava nestanak livada. Na vlažnim staništima u Međimurju postoje specifične livade. Primjer su Bedekovićeve grabe, koje su spomenik prirode.

Zaštita krenula od jednog stabla

Službena zaštita prirode u Međimurju počela je zaštitom stabla platane iz Nedelišća. Platana ima sada oko 214 godina, a njezina zaštita proglašena je u veljači 1963. godine.

Platana u Nedelišću | Foto: Davorin Mance

Nakon nje zaštićena su i druga pojedinačna stabla kao primjerice tulipanovac u Vučetincu, magnolija u Pribislavcu, ginko u Donjoj Dubravi... Posebno su me se dojmila dva stabla glicinije na ulazu u Učiteljski fakultet u Čakovcu. U doba cvata izuzetna su prirodna dekoracija, a daju plod u obliku mahuna koje su otrovne. Dakle ništa od pretevene (s mlijekom ili vrhnjem) glicinije, pomislih u sebi. Međimurje tako skriva brojna čuda prirode. Toliko je toga da je najbolje doći u Centar za posjetitelje Med dvema vodama u Križovcu i osobno istražiti prirodnu baštinu Međimurja.

*

Fotografije objavljujemo uz dopuštenje Javne ustanove Međimurska priroda

--

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

[Privacy and cookie settings](#)

Managed by Google. Complies with IAB TCF. CMP ID: 300
